

"Avustralya Doları, Türk Lirası'ndan sonra dünyanın en kötü performansa sahip olan ikinci para birimi haline geldi." Bu satırlar, Avustralya gazetelerinden 'The Age'in perşembe günkü sayısından alındı. Avustralya ekonomisi oldukça zor bir dönemden geçiyor. Asya krizi öncesinde 1 Avustralya Doları, 0.80 Amerikan Doları'na eşitken bu rakam geçtiğimiz yıl başında 0.60'a düştü. 2000 yılı boyunca değerinden yüzde 18 oranında kaybeden Avustralya Doları, bu hafta ülkenin yüz yıllık tarihinde ilk kez 0.50 Amerikan Doları sınırının altına indi.

Avustralya Doları'na en büyük darbeyi en son açıklanan büyüme rakamları vurdu. Geçtiğimiz hafta Merkez Bankası, şubat ayında yarım puan indirdiği faiz oranlarını çeyrek puan daha aşağı çekerek yüzde 5.5'a getirdi. Bu faiz indiriminden çok kısa bir süre sonra açıklanan büyüme rakamları ise ekonomide bomba etkisi yarattı. Son on yıldır her çeyrekte - ki buna Asya krizi dönemi de dahil - büyüme sağlamış olan ekonomi, 2000 yılının son çeyreğinde binde 6 oranında küçülmüş ve yıllık GSYİH artışı ise

Doların önlenemeyen düşüşü

yüzde 2.1 gibi düşük bir oranda kalmıştı. Teknik tanımlamaya göre iki çeyrek art arda küçülen bir ekonominin "durgunluğa" girdiği kabul ediliyor. Avustralya'da bir kesim bunu düşünmek bile istemezken, bazı ekonomistler ise bu yılın ilk çeyreğine ait rakamların açıklanmasına daha uzun bir süre olmasına rağmen gidişatın o yönde olduğunu savunuyorlar. Makroekonomik rakamlar da bu görüşü destekliyor. Enflasyon yıllık yüzde 6 civarında kontrol altında tutulmasına rağmen geçtiğimiz sene başlatılan KDV uygulamasının özel sektör üzerindeki olumsuz etkileri devam ediyor. Yatırımlar ve tüketim harcamaları hızlı bir düşüş içerisinde. Geçen yıl son çeyrekte 15.4 oranında azalan inşaat yatırımlarının GSYİH büyümesinde binde 7'lik bir kesintiye sebep olduğu tahmin ediliyor.

Avustralya Doları'nın düşüşüne sevinmesi gereken ihracatçıların bile endişeleri var. Ekonominin şu an-

da içinde bulunduğu duruma sebep olan dış etkenler en çok onları etkiliyor. Avustralya'da ihracat, GSYİH'nin yüzde 20'sine denk geliyor ve toplam ihracatın da yüzde 30'u Japonya ile ABD'ye gidiyor. Ne var ki, bu iki ülkenin ekonomilerinin de yavaşlamış olması; 2001 yılında büyüme oranlarının ABD'de yüzde 1.5-2, Japonya'da ise yüzde 1 gibi düşük seviyelerde beklenmesi, ihracat hedeflerinin revize edilmesine yol açıyor. Diğer bir önemli pazar olan Doğu Asya için de aynı durum geçerli.

En büyük sıkıntıyı yaşayan ise şüphesiz ki federal hükümet ve Başbakan John Howard. Şu anda dolar düşüşüne devam ediyor ve açıkçası önümüzdeki haftalarda neler olacağını kimse tahmin edemiyor. Başbakan Howard'ın son gelişmeler üzerine açıklaması "üzgün" olduğu, ancak tek bir çeyrekte yaşanan küçülmenin uzun vadede ekonominin gücüne zarar veremeyeceği şeklindeydi. Howard daha

sonra da topu Merkez Bankası'na attı ve para politikalarında hata yaptıklarını söyledi. Muhalefet ise Howard'ı eleştiriyor ve kendisinden sürekli olarak başkalarını suçlamaktan vazgeçmesini talep ediyor. Bu sene içerisinde genel seçimlere gidilecek olması nedeniyle bu tartışmaların ne kadar hararetli geçtiğini tahmin edebilirsiniz. Howard'ın en büyük sıkıntısı da burada. Seçimleri kazanarak Başbakanlık'taki üçüncü dönemine başlamak isterken ekonomiden büyük darbe yedi. En son kamuoyu araştırmalarına göre koalisyon hükümetinin popülerliği şimdiye kadarki en düşük seviyesine indi. Bugün Queensland eyaletinin Ryan kentinde yapılacak olan ara seçimin sonuçları da bu açıdan çok önemli.

Hükümetin yapması gereken ekonomiyi tekrar canlandırmak ve dolara istikrar kazandırmak, ya da en azından bunlar için gerekli adımları atmaya başlamak. Ekonomik istikrarı şimdiye kadar hep "çantada keklik" olarak görmüş olan Avustralyalılar şu anda hâlâ üzerlerinden şoku atmaya çalışıyorlar. Kemal Derviş'e çok uzaklardan bir iş teklifi gelirse şaşırmanın.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au